

NABETRACHTING

We hebben niet gehongerd naar Uw spijzen
en niet gehunkerd naar Uw dag!
Omdat de wereld en ons eigen leven,
te werkelijk in onze handen lag. —

We hadden lief wat onze oogen zagen
en wat we konden tasten, minden wij.
We hebben in Uw dood niet willen deelen
en daarom ging Uw leven ons voorbij.

O Heiland, leer ons aan Uw tafel naadren
verhongerend en verdorst naar Uw genê.
Heer, laat ons dalen met U in Uw dood en
Opdat in Uw verrijzenis ons leven sta.

BERENDIEN MEIJER—SCHUILING.

heiliging en verheerlijking, dit werk in zijn vollen behoefte-omvang, maar tegelijk in zijn eerstvolgende concrete verwerkelijking voor wat de historie betreft. Dat wil dus zeggen: het werk der levendmaking, uitleiding, vernieuwing, zooals het in den terugkeer uit de ballingschap heel aanwijsbaar historisch aan de orde komt om dan ook steeds meer en rijker zich te ontplooiën in komst en wederkomst van den beloofden Vorst. De poort, waarvan de tekst gewaagt, is immers die, waardoor de HEERE, de God van Israël, dezen herbouwen en hervormden tempel is binnengegaan.

Reeds in het tiende hoofdstuk beschreef Ezechiël hoe de heerlijkheid des Heeren bij de verwoesting van Jeruzalem den tempel door de Oostpoort verliet. En in dit visioen der laatste hoofdstukkenreeks zag hij reeds weer die heerlijkheid des Heeren in den zooveel geestelijker nieuwen tempel wederkeren eveneens door „de poort die op het Oosten uitgaat“ (43:4). Daarbij nu is het, dat aansluit dit speciaal decreet, waarmee de groote Tempelbouwer wel een zeer aparte bedoeling blijkt te hebben, wanneer Hij den profeet voor niets anders dan het vernemen daarvan naar deze plaats doet geleiden (vers 1).

Het voorschrift wordt hem gedictieerd, dat deze poort zal gesloten blijven. Dat is wel wonderlijk, voor wie even de verkeerssituatie van dezen tempel zich indenkt: er waren namelijk drie poorten, waarvan juist deze Oost-poort zooveel als de hoofdingang vormde. Behalve deze waren er slechts twee poorten in den tempelmuur, één in den Noord- en één in den Zuidmuur; de Westelijke kant moest blind blijven. Stel U nu een kerkgebouw voor of een tentoonstellingsterrein, dat drie ingangen bezit, resp. aan drie van de vier zijden, terwijl nog vóór de ingebruikneming wordt bepaald, dat de hoofdingang in het midden, recht voor het hoofdgebouw gelegen (vergelijk hier het eigenlijke tempelgebouw) nooit geopend zal worden en dat niemand, ook geen voornamelijk gast, daardoor het terrein zal mogen betreden. Gij begrijpt terstond, dat zoo'n decreet de aandacht wel bijzonder gespannen moet houden; de eene bezoeker zal den anderen aanstooten en wijzen: zie die wonderlijke poort, het meest doelmatig gelegen van alle, doch voor gebruik ten eenenmale uitgeschakeld — wat zou daar achter steken?

Zulke bevreemding en onderzoekende verwondering is het, die de Heere God met deze verordening wekken wil. Want Hij wil het er in hameren, wat het zeggen wil, dat Hij, met en in Zijn heerlijkheid, door die poort den tempel in bezit heeft genomen en met Zijn aanwezigheid tot hoogheilig heeft gewijd. Hij wil het in de harten beelten: wanneer Ik, die om uw zonde eens Mijn huis verliet, nu dit nieuwe en beter herbouwde huis wederom ga bewonen, dan zult gij allen eens en voor goed weten, dat Ik het alleen ben, die intrek nam, dan zult gij weten dat Ik niemand duld mij daarin te volgen, want het recht van den ingang reserveer Ik voor Mij alleen. De hoofdingang blijft uitsluitend voor Mij. Niet om in en uit te gaan, want in dezen tempel wil God nu altijd blijven wonen, zoo heeft Hij gezegd en ook daarvan geeft deze gesloten poort een rustige verzekering: God, die eens de deur sloot achter Noach, sluit nu de poort definitief achter Zich zelf. Maar die poort moet dan ook in alle eeuwigheden een opgericht teeken blijven van de soevereiniteit en eenigheid en vrijmacht van den verkiesden God, die Zich ontfermt wiens Hij wil en verhardt dien Hij wil, die den tempel verlaat wanneer Hij zulks vanwege de zonde wil en Hem opricht en herbewoont wanneer Hij door Zijn verlossend welbehagen dit verkiest. Slechts één verzachtende bepaling kan dit decreet nevens zich dulden (vers 3): de Messiasvorst mag — niet er door gaan, maar — in de hal van dit poortgebouw spijzen eten voor 's Heeren aangezicht, Hij mag op deze plaats van Gods volstrekte en zichzelf beschermende hoogheiligheid voor en namens Zijn volk eten als uit des Heeren hand en zoo het sacrament van deze verlossende vrijmacht Zich en Zijn volk toeëigenen. Maar daarmee is dan ook alles gezegd, verder valt er nu niets te verhalen, en de profeet wordt elders heengeleid (vs 4), om de heerlijkheid des Heeren zelf weer te zien als het-huis-

vervullend en den Heere te hooren, die door nieuwe en meerdere voorschriften zal blijken geven van Zijn waakzaamheid over de heiligheid van dit nieuwe huis.

Hebben wij te veel gezegd, toen wij stelden, dat de Roomsche toepassing van den tekst op den vermeenden „uterus clausus“ van Maria wel een gruwelijken wanklank hooren deed, maar toch een s n a a r getroffen heeft die zelf zuiver en hoogheilig is? Want wij, die er vandaag achter staan, zullen wel degelijk moeten zeggen, dat dit woord zijn kracht op het allerevidentst bewezen heeft in den geboorte- en ambts-weg van den eenigen Middelaar Gods en der menschen. Daarvan immers geldt het, dat geen oog het heeft gezien, geen oor het vermocht te hooren en geen menschenhart het kon uitdenken. God was het die onberekenbaar en nimmer nagerekend Zijn intrek nam in den schoot van Maria, Zich een doortocht vervolgens baande door de engte van hel en graf en daarna met Zijn heerlijkheid kwam wonen bij vischeramenschen, in jongelingen en jongedochters. En waar Hij aldus komt en gaat en woning maakt, daar kunt gij Hem niet inhalen, noch doen alsof gij op dien tocht Hem wel vergezellen of imiteeren kunt. Dit beteekent bijvoorbeeld, dat gij niet met Rome uw eigen heilighedstheorie kunt opdringen aan Hem die Maria's schoot Zich dienstbaar maakte, en u verre zult houden van een goede-werken-leer, die den mensch maakt tot een, die ook zelf nog weer de verlossingspoort open doet. En het beteekent ook, dat gij niet eigenwijs uw theorieën en bejegeningsnormen zult formuleeren omtrent de „wedergeboorte“ en het „wederbarende werk des Heiligen Geestes“, alsof gij door die poort naar binnen waart gegaan waarvan Hij zegt, dat Hij haar voor Zich reserveert. En het beteekent niet minder, dat gij over de „vrijmaking“ nooit menschelek zult denken, hetzij door ergens een „halt“ van eigen makelij te plaatsen op den weg van haar eenvoudige consequenties, hetzij ook door dit pad zelf te leggen en eigenmachtig te gaan door een vrijheidspoort, waardoor God alleen vrijmakend wil naar binnen treden.

Want we vergeten niet, dat dit woord wel zijn kracht het duidelijkst bewijst in persoon en werk van Jezus, geboren uit Maria, doch allerminst tot en door Ezechiël gesproken is met den vinger bij Bethlehem of den Paaschhof — dan waren we misschien te gauw gered — maar met den vinger eenvoudig naar de uitleiding uit de ballingschap. Dat beteekent: wijzend naar de eerstvolgende concrete vrijmaking en wederkeer, die God toen aan de orde had

gesteld. Wie dat vasthoudt, weet zich beschaamd (schaamte was toch het eerste doel van heel deze prediking), niet het minst door dit woord. Want let wel, dat tevoren, in den ouden tempel, een zoodanig voorschrift niet was bekend gemaakt. Toen had God nog geen reden, Zijn huis door een oostpoort metterdaad te verlaten, laat staan daardoor erin weer te keeren. Maar nu wel. En nu het gaat om reformatie, om wederkeer, om herstel van hetgeen door de zonde en om de zonde vernietigd was, scherpt de Heere Zijn eischen toe in het raam van de zelfbescherming van Zijn Hoogheiligheid en Souvereine vrijmacht. Nu zegt Hij: na reformatie luistert het nog veel nauwer dan voordien. Nu zegt Hij ook: na reformatie zult gij te meer verstaan, dat levendmaking is Mijn werk alleen. Wee dus hem, die zelf consequenties maakt. Wee ook hem, die ze weigert waar zulk een God ze gebiedt. Want Hij proclameert: deze wederkeer is Mijn werk alleen. Dit huis werd pas huis, deze kerk werd pas kerk, dit volk werd pas weer echt volk, toen Ik met Mijn heerlijkheid hier intrek nam. Zonder deze bleef het een berg vol dorre doodsbeenderen. Maar nu Ik kwam, en woning neem, wordt het al levend door den Geest. Nu dan, wanneer Ik alleen u levend maak, zult gij Mij ook den toon laten aangeven in heel dit huis. Dan zult gij niet de reformatie gaan nadoen. Mijn werk imiteeren op verkleinde schaal, want de mensch, die zoo doet, lach Ik weg met Mijn decreet: deze poort moet gesloten blijven, want Ik ben er door gegaan en niemand nevens Mij en niemand na Mij. Maar evenmin zult gij de vrijmaking beknotten, den wederkeer beperken en intomen, want ook wie dat doet wordt door Mij weggestormd: deze poort moet gesloten blijven, Ik ben er door gegaan, zij kan en mag en zal niet weer geopend worden, niet van buiten naar binnen, maar voor al ook niet van binnen weer naar buiten, niet op den heenweg, maar op den terugweg evenmin. Want zoowel de imitatie weg als ook de „Weg zurück“ is bij dezen tempelen en deze poort onbekend. Deze poort immers is de weg, de schoot, het doortochtsorgaan van de heerlijkheid des Heeren, den Heere zelf, de doorgangsweg van den levendmakenden, levenverwekkenden God. De gesloten poort der levendmaking, vrijmaking en wederkeer, justitie, sanctificatie, glorificatie.

Haeec porta clausa erit.
Want zij is het monopoliebewijs van den wederbarrenden God.
H. J. S.

QUANTUM OF QUALE:

OVEREENSTEMMING OF GEMEENSCHAP

KERKELIJK LEVEN

Blijkens persberichten heeft de generale synode der Herv. Kerk met algemeene stemmen aanvaard de voorstellen inzake de eerste alinea van artikel 10 der nieuwe kerkorde, waarvan het ontwerp in behandeling is. Prof. Deddens schreef reeds in ons blad over dit onderwerp. Hierbij trof ons de discussie over één bepaalde uitdrukking. Er was voorgesteld, uit te spreken, dat de heele kerk belijdenis doet van de openbaring van den Drieënnigen God IN GEMEENSCHAP met de belijdenis der vaderen.

Over de vraag van „openbaring“ dan wel zelfopenbaring is gedebatteerd; „zelfopenbaring“ heeft het gewonnen. Daar zit een kwestie achter, die we laten rusten.

Want een andere is gewichtiger: er waren voorstellers, die niet wilden gelezen hebben: „in gemeenschap met de belijdenis der vaderen“, doch: „IN OVEREENSTEMMING“ met de belijdenis der vaderen. Laatstgenoemden hebben het niet kunnen winnen; prof. Berkelbach van der Sprekel nam het tegen hen op, en vond hun formuleering te „uiterlijk“ en te „intellectueel“. Hij won het debat; het bleef „in gemeenschap“. De meer behoudenden behooren in de hervormde synode blijkbaar tot de „weeke deelen der kerk“.

De verschillen tusschen de eene en de andere formuleering laten zich gemakkelijk verstaan. We worden weer op pijnlijke wijze herinnerd aan den enormen invloed van Karl Barth. Prof. Van Niftrik heeft de literatuur over Barth pas weer verrijkt, d.w.z. aangevuld, met een studie over Barth onder den veel zeggenden en nog meer verzwoegenden titel „Een Beroerder Israëls“ (uitgave Callenbach, Nijkerk). Als Barth nu één ding niet is, dan is hij niet een beroerder Israëls. Israël wordt beroerd door profeten met-eer-dilemma: zóó OF zú; denk aan Elia op den Karmel: Jahwe OF Baäl, en hoe lang linkt gij op twee gedachten? Maar Barth heeft dit dilemma grondig omvergestoot. Begonnen met Kierkegaard's óf-óf, is hij geëindigd met het én-én. Tusschen de eene „religie“ en de andere bestaan z.i. geen tegenstellingen van waar en vals, ook niet verschillen als tusschen hemel en aarde; hoogstens als die tusschen heuvel en anderen heuvel: minder hoog de eene, iets hooger de andere. Openbaring is meteen verzoening; en als ik zeg: Gods Woord werd vleesch, of ik zeg: God openbaarde zich, dan heb ik in den éénen zin niets

meer of niets anders gezegd dan in den anderen. En de dogma's, die er zijn, die zijn niet een antwoord-van-waarheidsinhoud tegenover andere uitspraken van leugen-inhoud; o neen, want de dogmatiek is niet anders dan „vragen“, almaar vragen; en „het“ dogma (enkelvoud) zelf is een ongreepbaar iets; de concrete „dogma's“ (meervoud) zijn niets anders dan benadering, approximatie, van het ongreepbare dogma zelf.

Wie zulke dingen leert, die beroert Israël niet, maar brengt het in slaap. Hij neemt het scherpe daglicht weg, en plaatst ons in de schemering. Hij vervalt weer in avond-„theologie“, en dan principieel; hij verzoent de tegenstellingen, geeft aan bestrijders der orthodoxie de oude termen in den mond die evenwel gevuld zijn met een de orthodoxie doorbrekende inhoud, en is dus het tegendeel van een beroerder Israëls.

Vandaar dan ook, dat juist de barthianen zoo'n belangrijk aandeel hebben genomen in de propaganda voor de doorbraak-idee. Zooals die tot leuze van de Partij van den Arbeid geworden is. Dat was geen doorbraak tusschen Israëls ware en valsche broeders, maar doorbraak van Nederlands partijen. „Israël“ en „Nederland“ zijn nu juist niet hetzelfde.

Een lastig geval met dien mytischen naam „beroerder Israëls“. Die naam is door Elia zelf afgewezen; men kan er dus mee pronken, om zoo noodig op tijd te retireeren. Het is een lof in den vorm van smaad, en omgekeerd. Het ruikt naar profetie en „theocratisch“ avonturisme. Men zegge alleen maar, dat die booze Ahab dien goeden profeet Elia zóó beschouwde, en laat dan meteen de opponenten van Barth-Elia de rol van den leelijken Ahab spelen. En men heeft zelf heelemaal niets gezegd, dat exemplarisch is! Maar de vraag: Jahwe OF Baäl is meteen van de agenda geschrapt; juist die vraag sommeerde Ahab, zich vrij te maken van Izebel, en hij had er den moed niet toe, en ook de begeerte niet. Een theoloog als Barth, die de tegenstelling tusschen Israël en de heidenen fundamenteel ontken, moest niet als parallelverschijnsel van Elia worden aangediend, en de oppositie tegen dezen niet-Elia moest dan ook niet als een achabietisch misverstand van een werkelijken Elia worden gedood-verfd.

We denken aan een en ander, óók als we lezen hoe prof. Berkelbach v. d. Sprekel zijn ontwerp verdedigd